

Na samom početku

Tamara Kocakov, odgajateljica,
Dječji vrtić Savica, Zagreb

Svi koji su polagali stručni ispit znaju koliko su im korisna bila iskustva kolega koji su ga položili prije njih. Vjerujemo stoga da će priča odgajateljice Tamare Kocakov odgajateljima pripravnicima biti itekako zanimljivo štivo.

U Pravilniku o načinu i uvjetima polaganja stručnog ispita odgajatelja i stručnih suradnika u dječjem vrtiću stoji da je pripravnik u predškolskom odgoju i naobrazbi 'odgajatelj i stručni suradnik bez radnog iskustva u struci'. Prije četiri godine i ja sam bila taj pripravnik. Nakon dobivene diplome odgajatelja, sa znanjem usvojenim na fakultetu, ali bez radnog iskustva, po-

čela je moja pustolovina ulaska u svijet profesionalaca. Prvi dan stažiranja – veliko uzbuđenje, razgovor s ravnateljicom, upoznavanje s budućom mentoricom koja me pri prvom kontaktu samo pozdravila pogledom i nastavila komunikaciju s kolegicom, također pripravnicom. Na ravnateljčinu informaciju upućenu mentorici o tome da sam ja njezina nova pripravnica, moja mentorica izgleda nezainteresirano... Stvarno 'odličan' početak mog pripravničkog staža!

Deset zapovijedi mentora

- Slušaj dijete – trudi se čuti ga.*
- Daj djetetu dovoljno vremena.*
- U komunikaciji s djetetom izbjegavaj: 'ne smiješ', 'ne možeš', 'što je to?'*
- Potiči dijete – 'ja znam da ti to možeš'.*
- Govorno označavaj što dijete radi (strpljiv si...; ovo je zanimljivo...).*
- Ne nudi mu rješenja – stavlja dijete u problemsku situaciju.*
- Stalno razmišljaj – dijete govori što jezika, svatko ima svoj ritam.*
- Omogući djetetu da uči čineći samo.*
- Prepoznaj što voli (u čemu je jako).*
- Nasmiješi se roditelju – saslušaj ga, reci mu nešto lijepo o njegovom djetetu.*
- Pokušaj ući u 'djetetove cipele'.*
- Koristi mozak – razmišljaj svojom glavom (vjeruj u sebe).*

Marijana Todić, mentorica

Početne teškoće

I što sad? Dodijeljena mi je mentorica s kojom moram surađivati godinu dana, u prvom kontaktu nisam imala osjećaj dobrog zajedničkog početka, tu je i opsežan program pripravničkog staža i puno dokumentacije koju baš i previše ne razumijem. Ali ja ne odustajem – željom, upornošću i trudom nastojim se približiti mentorici i suradnicima, biti marljiva ali ne dosadna, simpatična ali ne i nametljiva.

Ubrzo moja suradnja s mentoricom kreće drugim smjerom – ulazimo u proces u kojem svakodnevno raspravljamo i promišljamo, analiziramo aktivnosti i preispitujemo iskustva te raspravljamo o posljedicama određenih oblika ponašanja.

Za vrijeme stažiranja, u razmjeni iskustava s ostalim pripravnicima, dolazim do saznanja da nemaju svi tu sreću da im je mentorica odgajateljica od koje dobivaju podršku za slobodno iskazivanje vlastitih ideja, koja im nudi izazov i koja je spremna dijeliti svoje znanje i profesionalne vizije. Svakim danom naša se suradnja poboljšava i prelazi na neku višu razinu. Savjetuje me, ispravlja u pogreškama, stavlja u problemsku situaciju, daje slobodu izbora i uči me da razmišljam svojom glavom.

Dijelu pripravnika predstavlja problem što u dodijeljenom mentoru ne nalaze profesionalni oslonac ili se pak mentor nalazi u drugom objektu. Moja prednost je što sam zaista imala mentoricu od koje sam puno naučila, vidjela, usvojila, koja me uvela u rad, pokazala mi i demonstrirala:

- individualan rad s djecom, grupne i zajedničke aktivnosti
- otvorenu komunikaciju s djecom
- vođenje pedagoške dokumentacije
- praćenje razvoja, potreba i interesa djece
- promatranje djece u aktivnostima
- način kreiranja poticajnog okruženja
- vidove suradnje s roditeljima
- dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa u grupi (mape, projekti, video zapisi, fotografije...).

O dnevniku stažiranja

Jedna od nedoumica i meni i drugim pripravnicima bila je - zašto tijekom godinu dana pripravničkog staža trebamo voditi dnevnik. U nekima od primjera iz mog dnevnika stažiranja se jasno vidi zašto.

13. listopada 2007. – jutarnja smjena
Barbara dolazi u sobu s dežurstva, Karlo i Luka ulaze sa smiješkom, ostala djeca plaču dok se odvajaju od svojih roditelja. Upoznaju se s igračkama – autičima, drvenim kockama, slagalicama. Pokazuju veliko zanimanje za konjiće. Filip dolazi u grupu u pratnji majke, borave u grupi oko jedan sat. Dječak se igra samostalno i povremeno provjerava je li mu majka još u blizini.

25. studenoga 2007. – jutarnja smjena
Imitativna igra – ručak (tjestenina). Djeca sjede za stolom, iz lonca u svoje tanjuriće stavljaju tjesteninu i jedu. Karlo kuha čaj i ulijeva ga u šalice drugoj djeci. Zrinka i Petra – novoupisana djeca – borave u sobi bez svojih roditelja (9,30 – 11,00). Čarobna vrećica – djeca zatvorenih očiju vade 'nešto' iz vrećice – školjke, bacaju ih u more (more – plava tkanina).

5. prosinca 2007. – jutarnja smjena
Situacijski poticaj – kuhar donosi kartonske kutije od kojih izrađujemo autiče. Na kutije se lijepe poklopci, čepovi – koji postaju kotači, a plastične kocke svjetla.

2. ožujka 2008. – jutarnja smjena
Praktično isprobavanje, istraživanje prirodnih materijala, upotreba na novi način – Ena. Zrinka sve češće ulazi u interakciju s drugom djecom, surađuje te prihvaća poziv na igru. Viktor – pokušava riješiti problem aktivnim isprobavanjem – ustrajan je i temeljit.

Jasno se vidi napredak u promatranju i bilježenju – u početku pisanja dnevnika vidi se početno nesnalaženje, dok kasnije dolazim do saznanja što je to npr. situacijski poticaj te se sve češće

počinjem služiti stručnijim izrazima. Pisanje dnevnika stažiranja pomaže pripravniku da nauči kako promatrati djecu, da bolje razumije kako dijete uči, da prepozna njegove interese i potrebe. Dnevnik nam omogućuje da pratimo korake vlastitog rada, da uočavamo u čemu smo napredovali, a u čemu griješili. Također služi mentoru i pripravniku za refleksivne osvrtne, pri kojima mentor upućuje pripravnika da se ne boji svojih pogrešaka, nego da na njima uči.

Kako učiti iz vlastitih pogrešaka?

Što se tiče pogreške, jedan od primjera je i situacija moje druge neposredne aktivnosti koju je pratilo povjerenstvo. Situacija se odigrala tijekom boravka djece na zraku. Za jednu od aktivnosti izradila sam strojeve za vodu, koje sam, bez prethodnog isprobavanja, postavila na jedan od punktova na dvorištu. Ravnateljica, pedagoginja i mentorica promatraju izrađena sredstva, materijale, moju komunikaciju s djecom... a kad ono – strojevi ne rade, nema prohodnosti. Zajedno s djecom pokušavam popraviti strojeve, a istovremeno razmišljam kako je sve propalo i kako aktivnost nije realizirana. Kasnije, za vrijeme osvrta, pedagoginja govori kako je oduševljena strojevima za vodu i postavljanjem djeteta u problemsku situaciju.

U vrijeme kad se moj pripravnički staž bližio kraju, već sam s nestrpljenjem i strahom očekivala vrijeme polaganja stručnog ispita. Trebalo je obraditi oko

50 tema za pismeni dio ispita, naučiti zakone, a tek osmišljavanje praktičnog dijela ispita... Iskreno, shvatila sam da sam s učenjem trebala krenuti već od prvog dana stažiranja. I što sada? Odlučila sam se ozbiljno primiti posla. Pregledavajući naslove tema shvatila sam da će mi upravo moje jednogodišnje stažiranje mnogo pomoći u obradi tih tema. Temu 'djeca s posebnim potrebama', primjerice, bilo bi vrlo teško obraditi da nisam tijekom stažiranja imala priliku raditi s takvim djetetom. Tema 'suradnja s roditeljima' toliko je specifična da bi je bilo gotovo nemoguće obraditi bez jednogodišnjeg iskustva i svakodnevne neposredne suradnje s roditeljima. Takvih je tema mnogo i stažiranje je gotovo jedini način da ih se razumije i obradi.

Praktični dio stručnog ispita zahtijeva opsežnu i dugotrajnu pripremu, koja je mnogo jednostavnija uz mentoricu koja je spremna dati osnovne i bitne smjernice i savjete. Potrebno je jako dobro poznavati razvojne karakteristike djece dobne skupine u kojoj se polaže stručni dio ispita, jer je prethodno poznavanje razvojnih karakteristika osnovni preduvjet planiranja aktivnosti i materijala koje treba pripremiti za određenu dob. Tema mojeg praktičnog dijela ispita bila je 'istraživanje funkcije stroja'. Budući da sam ispit polagala u mlađoj dobnoj skupini, djeca su reagirala izuzetno dobro, pokazujući veliko zanimanje i dugotrajnu zainteresiranost za planirane aktivnosti, pa je tako praktični dio mojeg stručnog ispita bio vrlo uspješan.

Razmišljajući o svom poslu i o tijeku mojeg profesionalnog sazrijevanja, svoj pripravnički staž doživljam kao izučavanje zanata i garanciju uspjeha, no moj uspjeh ima i drugo ime – ime moje mentorice. Tijekom godine dana pripravničkog staža dobila sam čvrste temelje, znanja, smjernice i samopouzdanje na kojima nastavljam nadograđivati svoj profesionalni razvoj. Zahvaljujući svim tim okolnostima danas radim u istom vrtiću, imam stalni posao, nositeljica sam Plana i programa ranog učenja engleskog jezika i zajedno sa svojom mentoricom držim radionice za odgajatelje pripravnike.

Izradila sam strojeve za vodu, ponudila ih bez prethodnog isprobavanja i uočila kako ne rade

istražujemo i stvaramo